

خوش بینی خصوصی ها به طرح «سفر ارزان»

ارزان سازی سفر داخلی دغدغه ای است که در طول سال ها، مسوولان ادوار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری داشته اند؛ اما تا به امروز با وجود ارائه طرح های مختلف از جمله طرح تقسیط هزینه های سفر، بنزین مسافرتی، سفر کارت ملی و یارانه سفر اتفاق منجر به نتیجه در این زمینه رخ نداده است.

کارشناسان گردشگری بر این باورند تنها زمانی ارزان سازی سفرهای داخلی به شکلی پایدار به وقوع خواهد پیوست که بهای تمام شده بسته های سفر کاهش یابد. برای دستیابی به این مهم نیز باید خدمات مختلف سفر ارزان شوند. برای آنکه خدمات مرتبط با سفر ارزان شود، سه مسیر اصلی وجود دارد. نخست آنکه معافیت های مالیاتی و عوارض برای تاسیسات گردشگری در دستور کار قرار گیرد. این معافیت حتما لازم نیست به صورت دائم باشد و می تواند در یک بازه زمانی مشخص رخ دهد تا شاید چنین امری یک قدم مثبت تعبیر شود.

دو راهکار دیگر، تمرکز بر مقاصد گردشگری کمتر دیده شده و همچنین روی ایام افت سفر است. در چنین مقاصدی اغلب هزینه ها کمتر است و در ایام غیر اوج سفر نیز، تاسیسات گردشگری مایل به اختصاص تخفیف های بیشتر هستند. اما در این زمینه، طرف دیگر این فعالیت های گردشگری مردم قرار دارند و باید در زمینه استفاده از بسته های سفر ارزان نیز فرهنگ سازی های لازم صورت گیرد؛ با این توضیح که به این ترتیب هم کیفیت سفر برای آنها بالا می رود و هم به رغم افزایش کیفیت، هزینه سفر کمتر است.

توصیف طرح پنجم

پس از آنکه چهار طرح گذشته سفر ارزان از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در زمره طرح های نافرجام قرار گرفت، این بار معاون جدید گردشگری سازمان به ارائه پنجمین طرح با عنوان کلی «سفر ارزان» پرداخته است. طرحی که اتفاقا این بار با استقبال بخش خصوصی نیز همراه و با محوریت توزیع سفر در طول سال و نقاط گوناگون کشور و گرایش به تورهای گروهی ایجاد شده است. ولی تیموری، معاون گردشگری کشور در توضیح این طرح تازه چندی پیش گفته بود که این طرح با همکاری و مشورت بخش خصوصی در دست اقدام است. برای ایجاد ارزان سازی سفر به دو موضوع مهم توزیع سفر و تورهای گروهی تاکید شده تا بخش خصوصی که در نوسانات ارزی دچار خسارت شده اند از طریق رونق سفرهای داخلی، این خسارت را جبران کنند و از سوی دیگر، مردم نیز سفر را از سبد کالایی خود حذف نکنند. دریافت تسهیلات از سوی بانک ها برای دفاتر خدمات مسافرتی امتیازی است که معاون گردشگری از آن یاد کرد و همچنین از تقسیم کاری بین دولت و بخش خصوصی نیز گفت که معرفی بسته های سفر و تسهیلات را دولت و تنظیم برنامه ها و بسته های جذاب و متنوع را بخش خصوصی عهده دار شده است.

اما حضور بانک ها در پنجمین طرح موضوعی است که شاید سخت بودن اجرایی شدن چنین طرحی را باتوجه به ورود بخش تازه ای در این حوزه به رخ بکشد؛ اتفاقی که تیموری به آن اشاره کرده و درباره کارت های سفر گفته بود: «برای حمایت از بخش خصوصی با یکسری از بانک ها صحبت کردیم و براساس آن قرار شد آنها تسهیلاتی را در قالب کارت های سفر به این

طرح اختصاص دهند که در اختیار بخش خصوصی قرار می‌گیرد.» او همچنین در یک برنامه رادیویی در این زمینه گفته بود: «پکیج‌های سفر ارزان آماده شده که پیش‌پرداختی برای سفر در نظر گرفته شده. مابقی هزینه‌ها نیز در قالب اقساط پرداخت می‌شود».

کارآمدی طرح پنجم روی کاغذ

باوجود تمام این توضیحات همچنان جزئیات این طرح و همچنین نحوه اجرایی شدن آن در هاله‌ای از ابهام باقی مانده و همچنان مسوولان توضیحات دقیق‌تری ارائه نداده‌اند. با این حال بخش خصوصی این طرح را نسبت به طرح‌های گذشته طرح موفق‌تری می‌داند که حداقل روی کاغذ می‌توان به آن امیدوار بود. این موضوع را حرمت‌الله رفیعی، رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی ایران در گفت‌وگو با «ایسنا» تاکید کرده و گفته است: «متولیان سفر جلساتی در این باره داشته‌اند. ما معتقدیم با وجود شرایط بحرانی که بسیاری از آژانس‌های مسافرتی را دچار چالش کرده، می‌توانیم این طرح (سفر ارزان) را پیش ببریم.» این فعال گردشگری خاطرنشان کرده: «ما برای آسان شدن سفر، از هتل‌ها نمی‌خواهیم ارزان‌فروشی کنند، بلکه از دولت می‌خواهیم برای در دسترس قرار گرفتن خدمات در این بخش، معافیت‌های مالیاتی را مثل بسیاری از کشورها برای هتل‌ها به اجرا بگذارد؛ چرا باید بخش حمل‌ونقل هوایی از پرداخت مالیات معاف باشد اما هتل نه؟!»

او به گرانی بلیت هواپیما که همزمان با اجرای سیاست‌های جدید ارزی در کشور اتفاق افتاد، اشاره کرده و افزوده است: «وقتی هواپیما و هتل قیمت مناسب بدهند و بخشی از ظرفیت خالی را در اختیار آژانس‌ها قرار دهند قطعاً می‌توان سفر را در دسترس شمار بیشتری از مردم کشور قرار داد تا با هزینه به‌صرفه‌تری آن را انجام دهند.» رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی، لزوم اجرای طرحی که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از آن با عنوان «سفر ارزان» یاد کرده را پای کار آمدن شرکت‌های هواپیمایی، هتل‌ها و استانداری‌ها دانسته و با خوش‌بینی نسبت به اجرای آن، اظهار کرده است: «وقتی گردشگری داخلی رونق بگیرد، خدمات و تاسیسات هم توسعه پیدا می‌کند و فرهنگ پذیرش مسافر در هر نقطه از کشور جا می‌افتد. آن وقت روی گردشگری خارجی که سخت‌تر جذب می‌شود، می‌توان بهتر سرمایه‌گذاری کرد و همین روال را برای آنها نیز به اجرا گذاشت».

او درباره تسهیلاتی که قرار است بانک‌ها در جریان این طرح به مسافران بدهند نیز توضیح داده: «وقتی ظرفیت خالی شرکت‌های هواپیمایی و هتل‌ها با قیمت مناسب در اختیار آژانس‌ها قرار گرفت، نوبت تسهیلات بانکی می‌رسد. منظور ما ایجاد رانت نیست که پولی به بخشی برسد و طرحی هم اجرا نشود. هدف این است که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و ذی‌نفوذان، با بانک‌ها به‌ویژه قرض‌الحسنه‌ها رایزنی کنند تا تسهیلات با سود ۵ تا ۶ درصد در اختیار آژانس‌ها قرار گیرد تا آنها نیز خدمات این بسته سفر را تامین کنند و مسافر هم در نهایت این تسهیلات را در ۵ یا ۶ ماه به‌صورت اقساط برگرداند.» به گفته رفیعی برآورد بر این است که هر مسافر برای ایرانگردی بین یک تا دو میلیون تومان هزینه دارد. بانک می‌تواند این اعتبار را در اختیار بخش‌های خدماتی قرار دهد تا به این شکل بازپرداخت آن تضمین شود. به باور وی، این امر شاید به نظر سخت باشد، اما فرمول چندان پیچیده‌ای ندارد و کشورهای زیادی به این شکل برای سفر تسهیلات می‌دهند.

در همین حال، جمشید حمزه‌زاده، رئیس جامعه هتلداران نیز این طرح را نسبت به طرح‌های گذشته موفق‌تر می‌داند و اضافه می‌کند: «این طرح قرار نیست مانند طرح‌های قبلی که از سوی سازمان مطرح شد طولانی مدت و دائمی باشد. اگر این طرح حتی برای ۶ ماه تا یک سال هم اجرایی شود می‌توان امیدوار بود به توسعه سفر در کشور کمک کند.» او با بیان اینکه حمایت از چنین طرحی از سوی بخش خصوصی، دولت، بانک‌ها و مردم لازم است، ادامه داد: «همه باید در زمینه بهتر اجرا شدن طرح «سفر ارزان» تلاش کنند. همکاری بین بخش‌های مختلف گردشگری مانند حمل و نقل، هتل‌ها، دفاتر خدمات مسافرتی، پذیرایی و... لازم است و در نهایت باید به این موضوع رسید که تمام این فعالیت‌ها به نفع صنعت گردشگری و مردم خواهد بود».

حمزه‌زاده بر این باور است که تمامی طرح‌هایی که تا به امروز از سوی سازمان به‌عنوان طرح‌های ارزان‌سازی سفر مطرح شده، طرح‌های موفق بوده‌اند که حالا باید از این طرح تازه نیز حمایت‌های لازم صورت گیرد تا در بازه زمانی که قرار است در مرحله اجرایی شدن باشد اجرایی موفق را به همراه داشته باشد. به نظر می‌رسد تفاوت این طرح با ۴ طرح قبلی که از سوی سازمان مطرح شد این باشد که روی کاغذ طرح خوبی به نظر می‌رسد؛ اما سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که چنین طرحی با توجه به اینکه همچنان جزئیات بیشتری از آن ارائه نشده در زمان اجرایی شدن نیز می‌تواند طرح خوب و موفق باشد؟ آیا این طرح سرنوشت صنعت گردشگری ایران را حداقل در بخش گردشگری داخلی بهبود خواهد بخشید و باعث می‌شود مردم سفر را که به‌عنوان کالای لوکس می‌دانند از سبد کالایی خود حذف نکنند؟ پاسخ این سوالات اندک زمانی پس از اجرای آن مشخص خواهد شد.

منبع: خبرگزاری دنیای اقتصاد